

genoemd ('mit sichtbarer Freude wird hier all das besonders herausgestellt was für Deutschland nicht all zu günstig erscheint während positive Meldungen nach wie vor möglichst versteckt gebracht werden').¹ Een maand later werd in de 'Meldungen' opgemerkt dat het *Algemeen Handelsblad* nog steeds een 'stimmungsmässig ungünstig' effect had, 'dem andere Tageszeitungen wie 'De Telegraaf', 'De Standaard', 'De Tijd' und kleinere Blätter kaum nachstehen.'² Die algemene kritiek werd in januari alsmede in februari herhaald: 'Noch ständig werden Berichte die nach dem Wunsche der deutschen Behörden an erster Stelle gebracht werden sollen, hintenan gesetzt und bagatellisiert.'³

Voortdurend werd door de Duitsers druk uitgeoefend om aan al die tegenwerking een einde te maken. Herhaaldelijk eiste de *Sicherheitspolizei und SD* scherpe maatregelen, maar de beslissing lag steeds bij Schmidt en deze wilde zelf ook wel eens fors ingrijpen (zo in augustus toen hij van Walsums dagblad, *De Nederlander*, wilde verbieden) maar liet zich daar door Janke vaak van weerhouden. Een woord ten gunste van het Oranjehuis leidde daarentegen als regel tot een verbod, zeker wanneer het kleinere bladen betrof. Vier kerkelijke bladen die de zestigste verjaardag van koningin Wilhelmina in herinnering gebracht hadden, werden prompt verboden (het weekblad *De Hervorming* al in juli) – het *Eindhovens Dagblad* kwam er evenwel zonder kleerscheuren af toen het op 31 augustus '40 (Koninginnedag) een hoofdartikel besloten had met de passus: 'Wat wij niet naar buiten kunnen uitdragen, houden we in ons hart besloten. Het ligt daar veilig en op vruchtbare bodem. *Sub pondere crescit*.'⁴ In januari kreeg de gehele kerkelijke pers een 'ernstige waarschuwing' van de *Hauptabteilung für Volksaufklärung und Propaganda*.

Bij de grote dagbladen werd door de Duitsers vooral met boeten gewerkt.

Zo kreeg *Het Vaderland* in november f 10 000 boete omdat het blad een toespraak van Hitler niet weergegeven had op de eerste pagina waar men wèl een toespraak van Churchill had opgenomen. Aan *De Telegraaf* werd een boete van f 5 000 opgelegd omdat naar aanleiding van het overlijden van de Britse oud-premier Chamberlain in een door de Berlijnse correspondent, mr. dr. I. G. van Maasdijk, geschreven artikel een vergelijking gemaakt was tussen de dood van William Pitt, de grote voorvechter van de coalitie tegen Napoleon, en die van Chamberlain: 'Evenals William Pitt is hij gestorven op het ogenblik dat Englands positie uitermate moeilijk

¹ 'Meldungen aus den Niederlanden', 19 (5 nov. 1940), p. 12. ² A.v., 23 (3 dec. 1940) p. 23. ³ A.v., 31 (4 febr. 1941), p. 14. ⁴ *Palma sub pondere crescit* (de palm groeit tegen de verdrukking in) was het devies geweest van het Huis Waldeck-Pyrmont waartoe koningin-moeder Emma behoord had.